

PYTANIE JAWNE

53.

**Czy możliwe jest
zachowanie godności
w skrajnych sytuacjach?**

**Omów zagadnienie
na podstawie
Zdażyć przed Panem Bogiem
Hanny Krall.**

**W swojej odpowiedzi
uwzględnij również
wybrany kontekst.**

SŁONIK
WYDZIAŁ PEDAGOGIKI

Wstęp

Godność człowieka to poczucie własnej wartości, szacunek dla samego siebie oraz chęć cieszenia się szacunkiem wśród innych. Godność wyraża się w zdolności człowieka do czynienia dobra, do zachowania zasad etyczno-moralnych. Jest rodzajem zobowiązania do życia zgodnego z Dekalogiem czy osobistymi wartościami.

SŁONIK

Teza

W codziennych sytuacjach zachowanie godności nie jest trudne, ale w ekstremalnych bywa wyzwaniem lub jest niemożliwe.

SŁONIK

Argument:

W lekturze „Zdażyć przed Panem Bogiem” czytamy, że zachowanie godności w obliczu śmierci było bardzo trudne i nie zawsze przyjmowało formy, których oczekiwaliby czytelnicy. Jedną z form zachowania godności w niegodnych czasach było podjęcie walki z wrogiem, którą Edelman nazywa wyborem rodzaju umierania.. obroną przed dehumanizacją. Była rodzajem postawy, która sygnalizowała, że nie jest się ofiarą i zachowuje się prawo do samostanowienia.

SŁONIK

Edelman podkreśla znaczenie godności, opowiadając o Żydach stojących na beczce i Niemcach obcinających Żydom pejsy i brody. Używa tej historii jako przenośni, mówiąc, że należy robić wszystko i żyć w taki sposób, by na tej beczce nigdy nie stanąć. Aktem godności było w tamtych czasach nawet samobójstwo – uważane za akt buntu i sprzeciwu. Godnym nazywa Edelman marsz Żydów do wagonu. Tłumaczył swojej rozmówczyni (Hannie Krall), że śmierć bezbronnego w komorze gazowej, która była uznawana przez innych za nieefektowną i nędzną, jest trudniejsza niż śmierć z bronią w ręku.

SŁONIK
CZASOPISMA

Kontekst

Nieludzkie warunki, które opisuje Gustaw Herling – Grudziński, prowadziły do totalnego odczłowieczenia.

Praca w ekstremalnych warunkach, tortury, głodowe racje żywnościowe powodowały zanik wszelkich ludzkich odruchów. Nie było takiej rzeczy, której człowiek nie zrobiłby z głodu i z bólu. Celem takiego traktowania więźniów było złamanie jednostki i pozbawienie jej godności. Pierwszą zasadą moralności obozowej było przetrwanie. Trwanie przy swoich wartościach było wręcz niemożliwe, bo często prowadziło do śmierci.

SŁONIK

Zanikały więc uczucia przyjaźni i wspólnoty, likwidowano poczucie solidarności więźniów. Głębokie zmiany osobowości dotykały ludzi niezależnie od pochodzenia czy wykształcenia. Społeczne elity były tak samo nieodporne na degradację ludzkiej osobowości jak zwykli ludzie. Oprawcy skutecznie wyeliminowali u wszystkich jakiekolwiek przejawy altruizmu. Byli jednak więźniowie, którzy starali się zachować godność w tych nieludzkich warunkach. Należy do nich Kostylew, który w ramach buntu przeciwko systemowi opala sobie rękę w ogniu. Dzięki temu nie musi pracować dla tego zbrodniczego systemu.

SŁONIK

Zakończenie

Przywołane przeze mnie przykłady pokazują, że w niehumanitarnych warunkach zachowanie godności jest bardzo trudne lub wręcz niemożliwe. Sposoby jej zachowania są zupełnie różne od tych prezentowanych na wolności.

SŁONIK